

Seminář Nové metody výuky o holocaustu

28.11.2025 - | Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Dne 24. listopadu 2025 proběhl ve Ostravě již 11. seminář Nové metody výuky o holocaustu, který pořádá MŠMT a Národní pedagogický institut ČR (NPI) ve spolupráci s Yad Vashem, The World Holocaust Remembrance Center v Jeruzalémě.

Organizaci a financování vzdělávací akce zajišťuje NPI, letošní seminář **připravilo krajské pracoviště NPI v Ostravě.**

Semináře se zúčastnilo **53 pedagogických pracovníků a pracovníc**, které v úvodu přivítala Mgr. Tereza Krčíková, vedoucí krajského pracoviště NPI v Ostravě, společně s Mgr. Barborou Janulíkovou, metodičkou pro vzdělávání z krajského pracoviště NPI. Poděkování patří i Krajskému úřadu Moravskoslezského kraje a Obchodní akademii a Vyšší odborné škole sociálně právní, Ostrava, za poskytnutí prostor.

Seminář je určen pro učitele/učitelky dějepisu a dalších společenskovědních předmětů na 2. stupni základních škol, na středních odborných školách, středních odborných učilištích, gymnáziích, pro výchovné poradce/poradkyně, vychovatele/vychovatelky a vedoucí pracovníky/pracovnice škol a školských zařízení.

Na semináři vystoupili tito lektori/lektorka: **Mgr. Miriam Mouryc z Yad Vashem, prof. PhDr. Zdeněk Beneš, CSc., externí pracovník Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, Martin Šmok, zástupce Open Eye, organizace zřízené USC Shoah Foundation - Institute for Visual History and Education, a Mgr. Petr Lhotka, bývalý historik Muzea romské kultury.**

Během semináře **Mgr. Miriam Mouryc představila vzdělávací přístup Yad Vashem** a doporučení přizpůsobit obsah učiva věku žáků/žákyní a návod, jak se mají vhodně prezentovat příběhy obětí i problematika dalších aktérů genocidy (kromě vrahů a obětí by se měla věnovat pozornost i tzv. přihlížejícím, z nichž se mohou stát zachránci či kolaboranti). Otevřeno bylo i náročné téma proměn rolí v extrémní situaci. Představeny byly **didaktické materiály, jež jsou k dispozici na:**

<https://www.yadvashem.org/education.html>, přímý odkaz na didaktické materiály v různých jazycích včetně češtiny, angličtiny a ukrajinštiny:

<https://www.yadvashem.org/education/other-languages.html>, přímý odkaz na česko-jazyčné

materiály: <https://www.yadvashem.org/education/other-languages/czech.html>. Pod hlavním odkazem je možné dohledat i videomateriál.

Následovala prezentace „**Děvčata z pokoje č. 28**“, během níž **prof. Zdeněk Beneš** představil využití doporučené metody tzv. "malých dějin" - vyprávění osobních příběhů a jejich reflexe žáky/žákyněmi. Na osudech několika dívek vězněných v Terezíně, z nichž jen některé holocaust/šoa přežily, lze podat současné mladé generaci svědectví o prožívání tzv. „velkých dějin“ z pohledu lidské bytosti stejného věku jako žáci/žákyně. Citlivé zpracování umožňuje využití na základních školách. Doporučeny byly další publikace sloužící k vlastnímu samostatnému vzdělávání pedagogů. Lektor zmínil i některé dobře zdokumentované příběhy zachycující realitu genocidní situace, náročné téma relativizace rolí a složitosti vztahů a jejich interpretaci v extrémní situaci, určené spíše pro učitele/učitelky než žáky/žákyně, problematiku interpretace dějin a zdůraznil význam poučené výuky moderních dějin pro současnost i budoucnost.

Navázala prezentace **Martina Šmoka „Jak používat e-learningové materiály založené na**

archivu USC Shoah Foundation Institute v českých školách (s akcentem na Ostravsko a Těšínské Slezsko)", která seznámila přítomné s veřejně dostupnými záznamy orální historie, z nichž více než 1500 je spolu s didaktickými materiály k dispozici na **platformě IWitness**. Představil organizaci **Open Eye** publikující materiály dobře využitelné při výuce soudobých dějin. Prezentoval možnosti integrace učiva (dějepis s jazykovou výukou, filmová střížna, IT dovednosti při vytváření vlastních prezentací). Open Eye je zřízena USC Shoah Foundation - The Institute for Visual History and Education. Kompletní audiovizuální knihovna USC Shoah Foundation je dostupná přes Centrum vizuální historie Malach na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy (téměř 59 000 záznamů rozhovorů s přeživšími genocid ve 44 jazycích včetně češtiny). Lektor představil i některé **didaktické materiály na portálu Open Eye**, mj. materiál o sexuálním násilí páchaném v kontextu genocid a minulé snaze ho tabuizovat (O tom se nemluví – zamlčované příběhy žen), materiály o uprchlících a uprchlictví a materiál Reakcionář Khon, který informuje o tradici sovětského antisemitismu, jehož stopy jsou patrné i v naší současnosti. Představuje institucionalizovaný rasismus, metody propagandy a upozorňuje na současné projevy antisemitismu, který je ve světě a velice znepokojivě i v Evropě na vzestupu. Kvalitní edukace, informace, vzdělanost a schopnost kritického posuzování informací mohou ochránit žáky a žákyně před nenávisným obsahem, jemuž jsou vystavováni/y na sociálních sítích.

Mgr. Petr Lhotka ve své prezentaci "**Romové - historické předsudky**" představil historii Romů na území ČR, zdokumentované předsudky vůči této menšině, vývoj stereotypů původně vztažených k životnímu stylu a následně pod vlivem nacistické okupační moci vznik nové definice. Prezentace uváděla fakta o genocidě této původní menšiny během II. světové války, z jejichž příslušníků přežila válku přibližně desetina, a informovala o následném vývoji a povaze předsudků a negativních stereotypů, které přetrvávají do současnosti. Poskytl odkazy na další zdroje informací na dané téma.

Seminář zakončila diskuse během kulatého stolu „Jak bojovat proti předsudkům“.

Účastníci a účastnice obdrželi/y knihy, které opatřilo krajské pracoviště NPI v Ostravě.

<https://msmt.gov.cz/mezinarodni-vztahy/seminar-nove-metody-vyuky-o-holocaustu>